

(Klas Loggins!)

Öfversättning. No 2.

Samtal mellan en Christen
och naturliga menniskan

Första samtalet: om resa till
kyrkan.

Chr. Tänker du fara till kyr-
kan? N. M. Jag vet icke ännu;
det är nu för tiden icke råd.

1). Satte almant, betyder egentligen
en menniska; almant, en
menniska af ringare ständ; almant
ne almant; men i mottagning af Chri-
sten, måste det antaga betydelse
af naturlig menniska; ordet Satte
almant, är: alla almant är: almant
almant, naturlig, af latiniska ordet: Natur-
almant; naturalis. &c.

2). Mäsofen, ett franskt ord af almant
latiniska ursprung, men hvilket i logiska
form likväl utal för almant för ett
hvarna inte almant, eller vilket i es-
sentialer af något almant.

ligt, att vara borta ifrån kyrkan; ty man kan få plikta.

3) Chr. men om det ike vore någon plikt, skulle du väl då begifva dig till kyrkan?

N. M. Hvad skulle man då

I sin nu varande lappiska form, hvarstannas ordet masjö, trob ges från Påfve dömet. Enten i Secum Beskrifning, Petr. Kestadi i Journal, och flera andra kintyggar där, kan man taga för afgjordt att Lapparne bevisat Påfviska mesjö långt förut i Kristnadsismen bortjade utbrända sig. men att bevisat en masjö i Påfve dömet betydes det sammant som att bevisat gudstjensten. Deras hvar ordet masjö sin lappiska form (masjo) kan man att betydelse: gudstjenst, och mekonjon. afven stället der gudstjenst hålles. "masjö" är goretthas ius status peffis vilket Sundelius ike observerat. 3) att plikta för absenterande från Bondagen, är något, som Lapparne i

^{3) der} uttratta: det vore, att utan ändamål förtära sin mat. säck och nota opp sina skor. 1) Det är ovissk, om der finnes en supp, när man kommer fram uttröttad. 3) chr. Således lärer fruktas för plikt och Brennviss

allmänhet frukta för, chunn den gamla praxis, att quom krone det gångevänta ätala vederbörande för kröfjags för pennnelse, men mera kommit ut brukt på flere ställen för modligen af den anledning, att det stilla Sundelius ike reputat god me til re pröfning, innan de äta. 3. Cap. 4. 5. blifvit varnade i kyrka Rä det. 4) man föreskulle sig, att en lapp för sin ötta ic hvil att spä era til for om famn ance; innan kan hinn från til kyrkan. det blis då naturligt vi fråga hur både mat säck och skor hvilket både med lagas på en gå das väg. 5) Reudas at tröttheterna idiotiska. man behöves ike länge följa med supp ne påk läras resa til kyrkan, innan

vara ditt ärende till kyrkan.
N.M. Låt mig då höra, hvad
du har för ärende. Chr. man
borde ju fara till kyrkan
för att höra Guds ord. Eller
känner du ingen långtan,
att höra Guds ord? Har du
ike hört, att: Menniskan
ike lever allena af
bröd, utan af hwart och
ett ord, som går af Guds
mun. N.M. Huru många

man för höra talar om en "fuge för
tröttheten" hvilken tycker sig
fatta dem under hela vandringsen
till Nyköpingslappan.

lära väl fara för den skull.
Det finnes nog äfven böcker
på närmare håll, den som
ids läsa dem. Chr. Hvarför
läser ike du då? N.M.

vilken har väl tid? b).
Chr. Det tyks vara god tid, när
man församlar sig på kro-
gen. Tänk, om någon då skul-
le komma ihåg, att han ike
har tid. Men då man skall
läsa eller fara till kyrkan,
då har hvar och en arbete,
då kommer ike mängen
ihåg dessa Frälsarens ord.

6. Ett allmänt förbättrande när
man förbror lappan deft okunnig-
het i Christendomen.
7. Så kallade Norrlappan i arjeplog
begifver sig vanligen på jent fröte
fält där, att de skulde kunna fröte
till kyrkan före Gammars ringning

Söker först efter Guds Rike
och dess rättfärdighet, så faller
eder allt detta till.

Andra samtalek.

Om kyrkogång.

Chr. Huru snart ringer det till
samman? N.M. Svad då? Chr.

Att vi må få begifva oss till
kyrkan; eller tänker du
iike gå i kyrkan? N.M.

man måste väl gå, när man
anatteligen har kommit
hit. Chr. Men hvad uträttar

du i kyrkan? N.M. man
skall väl höra på Prästen.

Chr. De tyckas väl höra på
gen. men det dras ständens och
välkan, innan det blir för dig, att
begifva sig därifrån. Prästene hafva
dervid naturlighvis sin stora utbräk-
ning.

uppmärksam, som sofva un-
der hela kyrketiden, så att
de till och med snarka. N.M.

Kan då vara sådana; iike
gör jag så. Chr. Ja det vore
väl, om åtminstone någon

hölle sig vakren. Men jag
är nästan rädd, att större
delen sofver, ty vairs! med

öppna ögon. N.M. Finns det
väl någon, som sofver med

öppna ögon? Chr. Har du iike
sett sådana människor, som
gå i sömn? De sofva med

öppna ögon: de vandra af
och ann. de uträtta ett och
hvarje och lägga sig åter;
men vakna iike andå. N.M.

Kan då vara sådana.
§. Det iike ovänligt fenomen i bland
Lapparne. Sedan Spögeubben upträdde
att väcka dem, måste prästen stå vägen
i predikstolen, när predikningen

Chr. men jag tror, att det finns
flere Gudar i midt ibland
oss. Hvarje menniska är i
sitt naturliga tillstånd ja
beskaffad, att hon ikke vill
lyda Gud, eller hörsamma
hans bud, ej heller sträva
till himmelen; ty det syn-
diga köttet trycker hennes
tankar, likt en tung somn,
till jorden. Hon förmår ikke
höja sina tankar ifrån
denna verdens fåfånge-
gerningar. Hon arbetar
natt och natt dag för rike-
domen, och har ingen ro
blir all för högljud. Det hände
en gång i anglolog, att prestens freg
utvände i protestanten at en som fanns
skade, men darrid föll en sensibel
skärning i dansen, och måste bäras ut.
Detsamma tyktes lifvakt förskalla mera up-
seende än dess sofvande mennens
fuskande.

för omsorgen, huru hon skall
bärga sig; huru hon skall
blifva rik och lycklig. N.M.
Huru skall väl menniskan
annars bärga sig och kom-
ma till rätta, om hon ikke
får jamla och förvärfa
sig något? Skall menniskan
lägga sig och vänta, att färdig
mat skall komma
henne i munnen? Chr. In-
gen behöfver lägga sig, eller
förmåta sin tid i lättja. Der-
till är menniskan skapad,
att hon skall arbeta efter
sin förmåga. men hvorfor
arbetar du? Hvorfor ämnar
du skatter, ehuru väl
du kunde hafva din ut-
komst med mindre?

Kanste för att få gräfvat
ner dem i jorden, eller ju-
pa opp dem och Skryta
med din rikedom? 9). 11. 12.
Men är det ikke ändå nöjsamt
då man blir förmögen. ät.
minstone är man utan be-
kymmer; man behöfver då
ikke tigga eller se främ-
mande i händer efter mat,
ej heller ligga som en hund
vid en främmande hus-
dörr. Chr. men hvarföre kom
den fattige Lazarus i Ab-
raham's Sköt, fastän han
var full af jär, och låg vid
rika mannens dörr, och

9). Den som närmare kännes Lazzarus
ne. Skall utan tvifvel finna, att före
brälfen ikke faller ground.

hundarne stekte hans
jär; då deremot den rika
mannen, som hade präk-
tiga kläder, och lefde
hvar dag kräpelig, föll
i Helvetet. och hvarföre
jäger frälsaren, att det
är lättare för en Kamel,
som är lika stor som en
häst, ja till och med större
att gå igenom ett nåls
öga, än för det rike att
slippa in i himmelriket.
Och hvarföre jäger Skrif-
ten, att menniskan må
ste genom stor bedräf-
velse ingå i lifvet.
Hvad blir det då af

den bequämlikhet och det
sorgfria lif, hvarom du
talar? Har väl någon i
afseende på detta lifvet
så mycket beqvär, som
den rike 10) hvilken må
fle fara nattoch dag efter
sin bärning 11); han får
knapt hvila sig under
måltiden: Han gömmer
sina skatter i Bergs skref-
vor, och vet ändå gluckli-
gen icke, hvart han skall
gömma dem så, att icke
tyfvarne skola gräva ut
skåla dem. Och om han
10) Den som närmare kunnat se-
narnes förhållanden, vet väl, att om
vår kapt. för det varst hand lif i
lyndhet då han icke varit till
tyfvarfolk. 11) egentligen Reuthjör-
den utgör kaptens förnämsta
bärning.

än till en tid kan förvara
och hafva dem i behåll,
så måste han dock slutli-
gen mista dem. Ingen kan
taga sina skatter med
sig, när han skall lämna
fara; ehuru snart det är
för många, att skiljas
ifrån dem. Och kanske
ännu i andra världen
hänga de fast vid tanken
och i hjerta, såsom skrif-
ten säger: Hvarestoden
skatt är det är och edest
hjerta; ty ja! menni skan
kan icke öfvergifva, det
hon har älskat här; åt-
minstone skall hon haf-
va det i tanken.

Då först lär det blifva en
läti och en jämmer, när
den förmögne och rike
hastigt saknar allt det
goda, som han har i världen
åtnjutit. Hvarföre sam-
len i då sådana skatter,
som i ike fin behållning
njuta (skatter) dem i må-
sten innow kort öfvergif-
va och mista? Hvarföre
jökens i ike heldre såda-
na skatter, dem ingen
roft tar, ej heller ljufvas
gräva och stjälva. n. m.
må den vara rik, som vill,
jag vill då ike förlora
mitt, förrän jag dör: må

de, som leva och behöfva
njuta dem efter mig. Chr.
Hvarföre har du omsorg
om dem, som lemnas efter?
Hvarföre har du ike om-
sorg om din egen själ?
Det hörs nog du synda-
beläte, hurudan du är,
och hvarvid du är fastad.
Han vill ike bli af med
sitt: än om din själ går
förlorad för egendomen,
hur går det då? Hvilken
dera håller du i högre
värde? Försök att jämföra.
n. m. Jag ids ej mera höra
på ditt prat; hvem kan
lärdt öpp dig till Prest
i dag? Chr. Det hörs väl

du fyndas träl, ¹²⁾ huru dan
du är! Denna verdens fä-
jämgliga präck höra de

12) Enligtigen: Du fyndiga fjäll: en
djup, elium i lagsskand ilke fall
liknelse, hvilken i Svenskars ilke kan
mig veteligen något motframande.
Santallet tillföres här antagaren allvar-
sans, och utafsedda för många betänksly
Karaktär, en utfrystning af Lager d.
Dyl. Emellertid vägas förf. framställa
till den bildade läsaren tyngsta be-
domande, huruvida de medel kunna
vara af lindrig beskaffenhet, som ska-
la verka på en god gemenskap, eller
fatta en af smörken och fördomar för-
staunds gjald skraftes i verkfamtget
och jäfunda brisiga en faders karaktär,
som den här afbildade N. M. till själv
besinning. Läsarens förnamsta men-
del, att äfstad komma till uttryck i
den skänande Själens närkes höftas
för bekant är, uti ett försvärligh
anathema öfver hvar och en, som ilke
här till deras parti. Da nu stället hos
den verkans, som ofvarefsten vifas,
nemligen, ett förf. äfstad komma dets
förstoring, och sedameras en förvir-
ring, hvilken vanligen, öfverens

gorna; men börjas enas att
yttra ett ord om Själens, och den
förestående domer: då gö-
ma de fina öron. Och när
tal väl denna verdens fynd-

Läsare predikant tenes höftiga öfver
gång från förbannelser till öfver sig
hvilken stannas i en viss själbelu-
tenhet, och deraf följande färdhet,
eller undelig i öfvan, hvilken ilke
vidare lätet kufva sig af några Pre-
sterliga föreställningar. Ja är detta
ett Dyl. Kologiskt fenomen, som bör
måga sig tankaren, upmuntfamtget,
som förutleda till en grundelig
undersökning, huru vid ilke detta
meda bör till en del kunna förrens
mas genom en jagt Hambor patthiff
behandling, d. v. s. genom ett afvarspant
men förfärligh brull af Lager, Hans-
mare. Att med en stat höfvet para öfver
ett så groft och ofviffadt folk, som
Lagerne, att förda ord för dens, eller
i allmänna ordalag framställa Religio-
nus panicyas, anser förf. vara en för-
spild mödas. Naturligh vi skal att
språk, eller de förda uttryck, som förrens
ma här och der i denna ofvordning, ilke
begagnas på predik. stelen, utbi en
dast i Språka fall, bydes den, naturlig-
ga färdhet, en är allt för ofviffker-
lig.

diga afföda, att höra sannin-
gen.² Iron i ike, när jag
talar till eder om jordiska
ting / säger Frälsaren, huru
skolen i dåtro, när jag ta-
lar till eder om himmelka
ting.² Dertfore hatade syndare-
na fördomdags frälsaren, eme-
dan han började förebrå dem
samt blandra deras onda
gerningar. Dertfore togo de
slutligen lifvet af honom,
emedan de ike fingo förtä-
ra de faderlöfas arf ritt o-
rättfärdighet, samt hemli-
gen göra ondt, ehuru väl

skulle utdessa eller andra dylika
hardare uttryck eller förespeglings
af domens bel plägs, när tydlighet
varken för sig eller för oss
vare förtärlig tillräckande, ja är dock
i sig icke, allriken, af fruktla för
något framman i hopp och lifva
idag. Men för vad det är ett ut-
tryck. Dertfore att följa oss.

de för gemene man visa-
de sig ofkyldige, samt
högfördades i präktiga
kläder. Dertfore förföljden
de honom, emedan de fä-
go, att en och annan trodde
på honom; de fruktade
äfvén, att han skulle äftas
komma en minskning i
deras inkomster. Äfvén
nu för tiden, om någon
skulle börja förebrå sin
nästa för orättfärdighet;
om någon skulle vilja under-
visa och leda onda menni-
skor på den rätta vägen
till Gud: han skulle snart
blifva hatad. Ty när vill
väl Syndaren höra sina fel.
Hvar och en vill dölja sina.

onda gerningar; ja som
skriften säger: de söka mör-
keret och fly ljuset, ty deras
gerningar äro onda.

Men nu för tiden kyssa
människorna höga tankar
om sig själva; de vilja rik-
ta sig; de suna, slafs, svärja
och missbruka Guds namn.

Somliga tjuga, andra bruka
flörtlefnad: ingen kommer
ihåg, hvad han skall svara,
när döden öfverfaller ho-
nom. Ingen tänker på: om
jag nu hastigt dö, hvart
månde jag då komma?
nej; det är, som jag nyss
sagt: de söka med öppna
ögon; ja som skriften

säger: med öppna ögon se
de icke, med hörande öron
höra de icke; ty deras hjer-
ta är förstockadt.

n.m. Det hör, som du skulle
finna fel hos hvar och en;
tänken vet, om du själv
är bättre. Kanste du vill
afven beskylla mig för tjuf?
När har du hört mig tjuga?
Med twilken har jag slagits.
Hvar har du sett mig haf-
va umgänge med främman-
da kvinnos? Om jag också
är liten fuziger; jag måtte
väl icke göra orätt: nog
finns det andra värre (fyll-
hundar) än jag. Jag har
titills bjudit till, att lefa
rättshaffens ibland alla

menniskor, och jag tror
iike att någon skall
kunna förebå mig, att
jag har gjort orätt å
någon. Skulle jag
håva brutit emot Gud, ja
anser jag mig dock iike för
den värsta. Chr. Det vore väl,
om du vore ja rättfärdig,
som du gör dig. Men jag
är nästan rädd, att du
iike ser dina fel, emedan

17) Ett förlitande på naturligt förstånd
och kätterskt anständighet, tares iike
i affären för inkomer lyssningsanför.
Männens jager väl, att man iike bör för-
lita sig på sig, men en lindrig förebå-
else för till sig förbarliga fel, är redan
likså tillräcklig att förtulla hela dess ganska
equitabelle galler i gubning. En
Gale, som i sig själv är som, men jag
att menniskor så ständigt sin naturliga
ga förståndet likväl af naturen är
vordentligen fram, borde dock iike för-
ga någon som kommit till oss som
hjelpkärden.

du iike vill se dem. Jag kan
visst iike göra dig till tyfus in-
för Rätta, men inför Gud fruktas
toss jag, att du blir en tyfus-
missgärningsman, om du
prövar dig själv; ty Gud ser
iike till de gerningar, som
menniskan gör med handen
eller med tungan, utan
Gud ser till hjertat, huru
dana tankar menniskan
har, hvad hon har lust och
böjelse för. Om du iike har
stulit med handen, eller
spigit med tungan, eller
gjort orättfärdighet med
någon annan kroppens
dem: tror du dig därför va-
ra rättfärdig inför Gud, som
prövar hjertan och ränslar
kar.

njuran. Kanstke du med
hjerstat fjäl, ljugar och gör ho
Swarje dag. N. M. Det kan jag
ikke medgifva. Chr. Det tron
jag nog, du kan ikke med-
gifva det, som står i guds
ord. Men jag vill fråga
dig, om du ikke i handel
velat gälla ett högt pris på
din egen vara, men din
nästas vara har du velat
(åtkomma) för godt köp. N.
M. är det väl någon, som
ikke söker sin egen förmon.
Chr. Men hvar före säger
Skriften: ser ikke hvar och en
på sitt eget (bästa) utan hvar
och en (bör se) på andras bästa.

14). Du säger, att du ikke har
ljugit, och likväl säger Skrif-
ten, att hvar menniska är en
lögnare. Du säger, att
du ikke har flagits. Då vill
jag åter fråga, om du ikke
någon gång har blifvit
ond på någon, eller om
någon har råkat fel a-
möt dig: har du ikke då
tänkt hämnas, eller på
ett eller annat sätt betala
honom för det arbetet?
N. M. Hvem är det, som ikke
blir ond, då han ikke får va-
ra i fred? Chr. Likväl säger
14). förjæende språk er salunda öfver
hvar och en dag i hela öfverflömmingen
af Lundsbloms Läkhus. alet kätjeste
tab, mi chjete, ainat ai tab, mai ätja.
p. 12. Här är ikke alltså ordet. Ekn
508 i grundtexten förklarar att
öfverflömmingen ordet kätjeste,

Gud till Adams äldsta son
Kain: Hvi äft du vrede, eller
hvi förvandlas din hj? och
på ett annat ställe säger Skrif-
ten, att: mannens vrede gör
icke det godt är in för Gud.

begagnad på ett sätt som innebär
missförfatjen af barm hjertighet egentligen
af föflub. Kärlighet eller rättare kärliga
föfl är diminutivum af kärlig, och
betyder egentligen: ja hjälpt på en, ja
svaff eller begärligh eller med förnu-
dhan på en. Kärligaste menings: Utan
ja lute o. b. vill jag: jag icke begärl
ja dertill. Kärligast tab här jag
avrigt höit begärligaste jag, utän
kärligast lösa, som som
jaktades vid öfersätta språket
från dagens, ja skulle det i da
som följis: Hvi icke på det som
er dock eget utän öfers på det
som är ändras: och detta taler
tvetydigt i premissen ja vi det
utän, utän tvetydigt i lögl.
Hvi, utän ett ordet kärlig, till
innebar ett pende med begärlig-
het. Hvi ändras och sundelise
hafsa utän annat velat lögl

och äter på ett annat ställe:
den som hatar sin broder,
han är en mandränare.
Du sade, att du icke kan
gjört her, och likväl säger
Frälsaren: den som ser på
en kvinna, till att begära
henne, han har redan gjört
her med henne i sitt hjerta.

Du har dock tillfäst, att
öfersätta till det som i sin
öförelse, utän det lögl öfers-
öförelsen. först kan talas, utän
bildade författare, och detta beror på
att öfers de bibliska, hvi vilat
det utän öfers föfl felaktigh, att
utän en felaktig öfersättning,
er det språk her föfl vid lögl
för utän minnet öfers, de icke
ordagrannat blifit öfers öfers,
de med föfl, men allid öfers
språk her föfl öfers öfers H. öfers
tät öfers. Hvi utän föfl
er öfers föfl öfers öfers öfers
lut lögl föfl lögl lögl, er öfers öfers
öfers öfers att öfers öfers öfers
öfers öfers öfers öfers öfers
i det öfers föfl öfers öfers
öfers. er föfl icke öfers föfl, ja

du är litet fupriges. Anser du
 det för synd, att man blir full?
 N. M. Brennvinet är ju en Guds
 välsignelse, då man brukar
 det måttligt (15). Chr. Ja! Gådant
 vin, som icke går i hufvudet,
 men när är det måttligt? N. M.
 när man icke dricker för mycket.
 Chr. Kanst du anser det
 då förför måttligt, när du
 mister förståndet, och kan
 icke gå på benen mera,
 då du icke vet, i hvilken-
 bet detta pinligrande vidvord gälla?
 som bevis derpå, att förför bättre behömma
 i Lappstämman är själva deica professorerna.
 Eller skulle väl den granstämman vilja
 påstå, att förför tagit sina Lappstämman
 förför ut ejus hjerter. I thy fall gör
 det ju anstätt säga en ättel Sirkas
 eller Raktus, tyggen om han kunnat
 vid alla de ord, som af förför är brukade.
 de. förf. Tom sig hafva följt den rätta
 till Lappstämman vid de, som finnes,
 och skänstället de förför tid vordige
 Dnestelkapet i Lappstämman, och om
 och Gållvare uplyst a Sirkas
 ord den publik, som förför den när
 Sirkas, som mindre än de, som icke förför
 den.

dera världen du vistas. N. M.
 Så vitt jag icke gör illa, frar,
 flast eller annars gör något
 tokigt i fyllan, så tror jag
 mig icke fela (15). Chr. Det hörs
 nog, det menniskan har begär
 ells till, dit strävar hon så
 som ett ofskäligt kreatur genom
 eld och vatten. En drinkare
 kan inte för sitt lif afhålla
 sig från brennvin. Han går
 till Skrift som en hund att
 läppa Srad, och med det sam-
 ma kan komma derifrån,
 15) men det avgång får man vara de som
 det dy lilla som när man vill förför
 fupriga Lappstämman det fupriga i Sirkas omitt-
 ligen beford efter brennvind. Sålunda de icke
 kunna allt för påtagliga verkställas de,
 af på sin Skrift, så det något om
 det, att man på öppet tyg de om brenn-
 vinet, som sig och att säga sig ett
 godt bras hufe de alldeles icke för nå-
 got synd. De här uttryck som förför har
 tillåtas sig emot en Sirkas i höfsta grad skad-
 lig, under bland Lappstämman accitans opini-
 on, som icke är på illa ljudande, för andra
 som fyllquardor.

träller han på att läjpa och
sörja brennvin, till dess han
faller om kull, fastän den
hel. Paulus säger: I kunnen
icke dricka af Herrans kalk,
och djeflarnes kalk; I kunnen
icke blifva delaktige af Her-
rans bord och djeflarnes bord.

1. Cor. 10. 21. Se! Gädarna är denna
tidens Christna. de är somli-
ga, som hafva det Christna
namnet, men hjertat och
hågen är på annat håll.
En drinkare kan inte låta
blif brennvinet, om han är
föröfvade Gädant, som gällen
lifvet. Han suger, till dess han
faller, fastän Skriften säger
att: drinkare skola icke ärf-
va himelriket. Men hvad bryr

sig Syndanen derom? Han
vår, dit begärelsen drifver
konom; såsom ett ofkåligt
kreatur, och kan icke låta
bli, om han är fölle kufvåg
stupa i Helvetet. Och det kan
en gång fattar begär för, dit
sträfvat han, och putar icke
fört, än han ådrager sig dö-
den, förderfvat både kropp
och Själ, och får slutligen
brinna i Svafvel-Sjön, såsom
den rika mannen, som ännu
der rojar: ak! att Lazarus
komme hit, för att låta dry-
na en droppe vatten på min
tunga, ty jag plägas frätliga
i denna lagarom.

M. M. Du har verkligen mycket
att säga. Chr. nog tal ditt

Henkjerter, om jag skulle
tala till morgondagen: da
blir ike förkräktet, för rän
(prafvel) röken står dig i
synen. Och hör nu, hvad
jag säger: 'om du ike om-
vänder dig till Gud, så går
det med dig, som med den
rika mannen, som vak-
nade förfr i Helvetet. Om
du vill tro Guds ord, så är
du och många andra, tju-
var, skälmar och ogerings-
män inför Gud; ty skriften
säger: Ingen är rättfärdig,
ike en enda; ingen är för-
ständig; det är ingen som
sökter efter Gud. De hafva
alla varit vilse, de hafva
blifvit helt och hållet odug-
liga

det är ike någon, som ^{no 2} gör;
nej ike en enda. Rom.
3. 11. 12. På det att hvarje man
skall tyftra, och hela ver-
den skall blifva brottfelig
inför Gud. Rom. 3: 19. (16)

Tredje Samtalet.

Om Prestens tal.

Chr. Hvad tyckte ^{du} om Pre-
stens tal i dag? N. M. Hvad
då? Chr. Hörde du väl,
hvad han sade? N. M. Har
då jag ike öron liksom
du och andra? Chr. väl kan
hvar och en öron, men den
före höra ike alla. Det
finns äfven sådana, som
16. Så väl vid den tappstad som
svenska översättningens af detta
språk, har följt följt Grundtexten.
De äro det före ike accedens
öfverensstämmande med de
vackliga översättningarna

sitta i kyrkan, liksom
(vore de) utan både ögon och
öron; de höra intet, de ses
ta intet (af det), hvarom
Preffers predikan. Som
liga stödjia sina hufvuden
mot armågen, liksom
för att få fönn¹⁷). Andra
sitta med lutande hufvud
den liksom i en dörr,
och låta Guds ord Svä³va
öfver hufvudet, eller också
ja (låta de det fara) in
genom det ena örat, och
(17) När Lappas har lång vä³
till kyrkan, och tillika afmä³
ter tidis ja Rymst, att ha en med
största hufvudning sinnes
flaus till kyrkan. Då det min³
ger till samman, så är hans natur
likt en trötta af födder, och behöfves
vila. Då nu Guds ord börjas, läg³
ger hans sina armar i kors emot bän³
ken och låter hufvudet falla mot
della flöd.

ut genom det andra¹⁸), på
det att icke något Guds
ord må fösta sig i hjertat.
och om sådane någon
gång liksom genom en
händelse vakna, så fara
deras tankar omkring
Skogar och Berg. 19); men
inte komma de ihåg, hvar
före de äro komne till kyr³
kan. N. M. Säger du det det
ät mig? Chr. Ät dig och dina
gelikar, som ären vilse-
farande såsom får, de des
ingen herde hafva. I haf³
ven kommit på villosvägar,
18). Lapparne blaga stundom en
der sina flustens bevissta Guds
tydten ja väl i korje, som ja
lunder i ve sterbotten. När man frå³
ger dem, hvad nytta de kunna hafva
af en Guds tydten uti hvilken de icke
förstå språket, af! prora de vanligen
Guds ord förstås på assumption öfver
hufvudet, liksom laga i själva Gudek
en magisse preff, att öfva dem saliga.
19) Jag kommer ännu ihåg, när jag

I ären i mörken, I hafwen
öfvergifvit Gud; ja som Pre-
sten predikade i dag: I ären
tjuvar och Skälmar. Klå I
ikke viljen hörfamma Guds
befallningar, ikke lyda
Hans förmaningar, ejhel-
ler öfvergifva det bröda,
fastän döden vaktar på
eder i hvarje fjät, hvarmed
I trampen denna förvis-
lade jord; och Djefulen
går omkring Gafors ött
som påcke fögild med Omis Sal. Mo-
des Com. minstis käftadig, till alga-
vare, beareff 12ondag, fisade, för Loppo-
ne, hurulde, en löff, till naturas. Resten
spän han väntat för. för föta som
under predikans frögild helt högh och
af de när sittande. Känner lä to fjäta?
(Hvar är hier Kåta?) Hans blef genöfthgen
plakkeren antygd att hålla minn från sig,
men som Com. käftadig, var en fälekning,
deff man, ja fülle det på språ uten vidne
tiatal. 20). man begripes ikke antaga
att predikens verkelseen späll göfra fäyter
val sig, men som Presten L. Loppo-
as af mykkes autotitel, att predikens

rytande Lejon, sökande
hvem han föff upp fluka
mä. Det är förmodligen
han, som tringar och drif-
ver edra arma själar i
den brunnade fjön, emedan
I ikke viljen omvända edes
till Gud. N.M. Hvilken Gud
har väl lärt upp dig till
Prest i dag? Det hör, som
du skulle hafva mycket
mer att säga, än andra pre-
ster. Jag har läst för pre-
ster för i världen, och in-
gen Prest har ännu klan-
get hvilken Lappens i allmänhet har
myklesan respekt för Hans det utte flä-
da, att man, för att gifva vispa fölle
naturliga Sällskethet, obetydliga ut-
tryck till höre vigh, luter dem skanna
frän Presters minn för som en person
som måtte veta vigh i dylliga hem-
nen. 21). Dessa och fljände den N.M. ut-
lätelles god ikke blott preprenade,
man för ofta hira dem i natura

drat min läsning. Jag är en stor
skattdragare och den förnäm-
sta i denna församling. Jag
måste betala skatt och arbeta
för att leva: jag har ike tid
att läsa alla Skriften och jag
tror mig äfven komma till
rätta med mindre läsning,
endast jag ike gör orätt.

Jag har hjälpt de nödlidande,
många fattiga har jag födt.

Fråga de rika, fråga de fatti-
ga, om jag har gjort någon

af gädande besvär under församlingens
vissa betydelighet bland sina tillhörare
och under våra församlingar, att smetta
de under visning till mig med af yngre
D. n. s. församling har varit fört till dess före-
spjeln af naturligt stolt och utskömmad
rörelse, på det att det öfver sin rikedom tygs
blåste kappas må kända igår ike allraff
sina talbar utan öfver sin egna ord. för
att låta denna byråkrati till sin bygg-
nad räkna, för den sin billesse manneh
fyllas med egna vapen.

orätt, om jag ike har hjälpt, då
jag kunnat; och likväl kom-
mer du att förebå och döma
mig. Hvad är du för en men-
niska? Har du kommit ifrån
Himmelen, eller hvarifrån?

Chr. Vilken har väl dömt
dig? Af din egen mun skall
du varda dömd; ty du har
ljugit ike allena för men-
niskor, utan för Gud. N. M.

Hvad har jag ljugit? Chr:
allt hvad du sagt om dig
sjelf. Du uphöjer dig sjelf
och räknar öfver, huru beske-
ligt du har lefvat, huru
mycket godt du har gjort
de fattiga, huru stor skatt
du betalar; liksom den den
farisen, som ansåg sig
rättfärdig in för Gud,

och prisade sig sjelf, huru
han fastade trene gången
i veckan, huru han betalte
hederligt sin tionde, och
tackade Gud, att han ikke
var så ogudaktig som an-
dra menniskor, röfvere
bedräglige, horkarlar och
mera sådant; liksom du
nu prisar dig sjelf och an-
ser dig för en bra karl.

Och då du nu anser dig sjelf
så god, huru läser du då
syndabekännelsen, der tron
och en skall bekänna sig
brottlig och ogudaktig
inför Gud? Kanste du be-
känner med munnen, hvad
hjerterat ikke erkänner. Sjün-
ger du ikke då inför Gud?

Den som känner sina
fel, han kan ikke bysa så
höga tankar om sig, som
du byser; hans hjerta må-
ste förödmjukas och vändas.
Men huru skall ditt ^{hjerterat} varda
förkrasfadt, då du ikke kän-
ner dina fel? Du är, kan
tänka en förträfflig man,
en stor Skattdragare, rik
och vacker: skall väl en
sådan stor statelig ^(man) ⁽²²⁾
frukta Gud, som kan handla
ikke behöfver för döden och
helvetet? Skall väl en sådan
hjelte läsa i bok, som nog
är förståndig och klok des-

22) V. Holok, tykes här stamma från
vulle jäng, och skulle då utspinnas
gen betygda, en snäll jängare, diktare
eller poet.

förutän? Se han behöfver
icke en gång taga boken
i hand; ty se! han har icke
tid; hvarföre? Jo! (Han
har) en stor Skatt, strängt
arbete, till och med om för-
dagen mycket att uträtta.
Och hvarföre, det då? Jo; för
kroppen, för rikedomens,
för äran, och hvad mer?
n. m. arbetar icke du för
kroppen? Chr. Jag arbetar
både för kropp och själ;
men du arbetar endast
för kroppen: du har in-
gen omsorg om själen:
du vet icke en gång, att
äfvén själen behöfver föda

och skydd; ty din själ kan
hvarken hungra eller fry-
sa, emedan den är länge-
vedan död i synden.

n. m. Anser du då mig för
ett ofskäligt kreatur, eller
hvad för slag, efter du sä-
ger, att själen är död?

Chr. Menniskos skapnad kan
du väl, men i anseende
till själen är du jämre, än
ett kreatur; ty kreaturet
handlar efter sin natur,
(det gör) sådant, hvartill det
är skapat; men menni-
skan gör sådana gerningar
för hvilka himmel och jord
borde bäfva. Kreaturet

tynder till, att äta sitt lif,
men menniskan förnedras
och förderskan sig själv,* då
hon öfvergifver Gud, och
följer sina köttliga be-
gärelser: då blir hon lik-
som ett ofkänligt kreatur,
som icke vet af annat, än
att fordra köttet, äta och
drika och sova. Och i ett
sådant tillstånd, blir men-
niskans själ lik ett dödt
ting, som icke erfår svar-
ken godt eller gott af
Guds ord; icke känner någon
hunger efter Guds nåd; ty
den är förmodligen mätt
af brennvin och fett; den
* både till kropp och själ.

känner intet behof af
beträkning för sig af Fräls-
jarens rättfärdighet; ty
den håller sig förmodligen
varm med klädes kjortlar
och silfverbälten²³⁾; den be-
tröper icke förskaffa sig

²³⁾ Det torde förfärla en sig under be-
traktning, att här här inlåtes sig i speci-
atiteler, att hvar på ett ironiskt sätt
gäspats med de ting, vid hvilka det raa
obildade sinnet förnämligast förtor sig.
Man skulle till äventyrs vilja inrinda
ett en religiös ironi ländes mera till
förargelighet än till byggelse, men förf.
inse icke hvastne, så ironi i allmän-
het är ett kraftigt medel, att blotta själar-
gan, och förlöjliga laster, der i religiösa af-
seende skulle vara alldeles förkastliga.
Den regeln, att laster icke skal göras
nog af skväm, och dygden nog af skväm,
bor alltså kunna användas i religiös
fruktälmning, som är allra mest en-
faldt lärmiddel. På Predikstolen är talar-
ren i allmänhet beredd af vispa för-
malitzler, hvilka bruket af vana användes
som de godesartens, många faldiga protestio-
ner, att nämna fram med klädeskjortlar,
silfver bälten och blaska riksdalarnas, om-
dan troligen någon skulle kunna sig
stolt draga. Men i ett sådant sam-
talsföremål är en detta, skall såsom

himmeliska skatter; ty den
har ända nog af blanka Riks
dalrar, som skola kan tänka
frälfa (människor) frändö-
den, ja framt hon ike tillvåg
med ärnar taga dem med sig,
när hon sjunker i grafven.

Se der är nu deras yttersta
tröst, som fara efter denna
ovillkorligen tänker motfattswar
de framställda fattswar till, är de blan-
ka Riksdalrarne skola frän, döden
frälfa människor, de der är en
sällsynt, att hon ike tänker motfattswar
när hon ser detta, men är hon
att tänka mot fattswar ja bli med
det samma pris egen dömande, ty hans
motvetande jages tillvåg, att han tycker
mycket om dessa blanka Riksdalrar, att han ike
gerna vill förliga ifrån dem, I skulle
han ike ~~skulle~~ Heber Kudre för
blifva förbittrad deröver, att man gör
man af spand af guden, ja ser sig
där ike efter, sitt hemmas öfver, ja
egen dard heligt, af denna harn Riksdalrar
bringa en sig annan till eftertan-
del. ändamål med framställning
där då man.

verdens fåfängliga skatter.
och för sådana fåfängliga
och förgängliga ting själen
i edert lif och eder själ till
helvetet. ack! huru förakt-
lige I hafwen gjort eder sjä-
la, och huru ringa värde
hällen edra själar. I ären
stolte öfver edra skatter
och renhjordan, I ären hög-
färdige öfver edra granna
kläder, I ären kan tänka
kone kloke, förståndige,
klarfynte, tilltagsne; I vil-
jen tillfredsställa edra kött-
liga begär, och lefva wäl.
I frukter ike Gud; I frukten
ike hwarken för döden el-
ler helvetet. I frukten
endast för att plikta. 24.)

men om eder själ tag
ven i ingen omsorg, hurunda
skall blifva bestående
inför Gud, då edra ögon mörk-
na, och blodet kalnar, och
lemmarna blifva styfva. Då
först skall det blifva om låt
och en jemma, då frapet-
elden står er i synen.

På den tiden skolen i ropa,
men ingen skall vara eder,
i skolen tuta, men ingen
skall gifva eder ett gers
svan; i skolen gråta och
jämra eder, men ingen
skall (läsa) höra Er; i sko-
len hungra, men ingen skall
gifva eder äta; i skolen torr-
sta, men ingen skall låta

drypa en droppe vatten
i eder mun; i skolen för-
smägta af detta, men ingen
skall fralka edert hjerta;
i skolen bita i hörs tänder
na, och röken af edra plå-
gor skall upstiga till ewig-
het; ty i hafven sofvit, då
i bort hålla eder vakna;

i hafven lekt och gäck Rats,
då i haden bort gråta; i haf-

24) Det är redan afvakt för nämt, det
skäpper fruktas i gulting för mig.
Pått, som julett, ogden, julett, julett
fädes lappes bliv naturligt för en
för mig, hat. Det samsta vil väll
lagen många vid allmogens i hela
Sverland. Vratiantes för varligen
allfatta för allmogens frågor, hvad
all tulle vädja för vild ghet, när
de ikke vilja ghetta ge, biffled af sig
på de vattligger, blent, pudroue. v. lillt
annat hvod du bliv, bara du ikke
bliv Lämman eller fiskeal.

ven sökt efter rikedomar,
då I bordt söka nåd; I haf-
ven tillstoppat öronen, då I
borden höra; I hafven till-
tyckt ögonen, då I borden
se; I hafven förhärdat E-
dra hjertan, då de bordt
förkrossade varda; I haf-
ven bannats och gälekats,
då I borden bedja och vä-
lsigna; I hafven föröfvat
flagsmål och hatat, då I
borden älska: Gud har till-
bjudit Eder sin nåd, men
I hafven ike velat; Frä-
ljaren har sökt Eder, men
I hafven flytt; den helig-
ande har kallat Eder, men

I hafven ike atetal derpå.
Derfore skall också den tid
komma, då I skolen sträf-
va, men ike slippa fram;
I skolen klappa på him-
melens dörr och ropa: Her-
re, Herre! låt öpp; men
han skall säga: gån bort
ifrån mig I ogernings
män, jag känner Eder i-
ke. Och då skolen I ropa
till bergen: faller öfver oss,
och till högarne: styler oss.
Ty har detta skett på det
färska trädet, hvad skall då
ske på det torra? Omden
rättfärdige med plats blif-
ver salig, hvar blifven

då den ogudaktige och syn-
daren. Förstreckande ord;
men människotjertat baf-
var ike ändå, det rådes
ike. Så har också Syn-
darens hjerta blifvit hård
och förstenadt likt en
klippa och stenor, då in-
genting annat skall bita der
på, än frävelelden, som
brinner i det mörka.

N.M. om det är fannit, hvad
du säger, så läver ike män-
gen blifva frälst, eller und-
slippa frävelelden. Chr.
Den undslippen ike, som ike
gör bättring; ty den vägen
är bred, och den port är vid,
som leder till fördömselsen,

och många (äro de som) van-
dra derpå; men den vägen
är smal och den porten
är trång, som leder till lif-
vel, och få (äro de som) fin-
na den. Söker fördömskull
med fruktan och bafvan, att
i själige varden. N.M. men
om nu få många lif skola
gå till spillo, och blifva
olyckelige efter döden,
hvarföre hafva ike prester-
na gjort oss upmärksam-
ma derpå, om de hafva för-
nummit, att vi äro stadda
på villo vägar? Chr. De hafva
visserligen märkt det, och
äfvend gifvit eder tillkän-
na; men än en gång lära
de hafva rostat: Syndare!

Omvänder eder; gören bätt-
ring. Redan är yxan fatt
till roten på trä³n; svart
och ett träd, som ike bär
godan frukt, skall afhug-
gas och kastas i elden.
Men hvad bry ni er om
Presterna? Hören I väl
efter Presternas förma-
ningar, I som af fruk-
tan för plikt och af be-
gärelse efter brennvin
kommen till kyrkan, och
låten föra Er derifrån, ful-
ta, som Svin. Det första
ord I hafven, när I kom-
men till Presten, är: så jag

om fup. I väntan eder
brennvin af Presten, men
ike Guds ord; och den
som låter eder fupa brenn-
vin tillräckligt, han är
Eder förnämsta Prest. vac-
kert kyrkfolk! Huru
skall väl Guds ord göra nå-
gon verkan på sådana,
som af fruktan för plikt
skola församla sig till kyr-
kan, och genom trug sko-
la de läsa Guds ord? Som-
liga brinna upp lefvande
i brennvin, andra frysa
ihjäl i skogarne genom
brennvin, andra äter fry-
sa af sig händer och fötter,
och ända blifven i ike

för skräckta; ni skäms in-
te! För i världen lät de
Christna sitt blod rinna
för den christna tron.
Samliga blefvo brända,
samliga blefvo stekta,
samliga blefvo stöt-
fänkete i hafsens djup,
och sådana plågor må-
ste de Christna då för
tiden lida för sin tro;
men nu för tiden supa
de, de drack, de svärja,
pliktfällas, och om nå-
gon ting händer, så söka
de (bort hos) spåman. Åro de
Christna! Som fara top-
tals och hufvudstupa i
den brinnande sjö!'

Först har här med flit gjorts en granskning,
och förs förs att komma till till befin-
ning. Om de härda uttrycken, som
sitt i samt förklarade, skulle jag
när betänksamt, ja till den bildade
läsarens erinran, jag vet de människors
de skulle förs. Skrifves, hafva hända
de samhället. Först har allt för mig
fäst utgjätt vid dem, för att icke
känna deras kempe och punktiga
omskringlar. Underligt finnas, ut-
särskildt äfven ibland dem, ut i de
högskolornas, hvar ett av dem af läsa
fäst infly, skall man kunna säga
gen god christen. med läses till
lites har läsa om för den rikliga
jans läsa predikanten i vestes
botens gifvit det. de hafva inget
näst förstådd duktens, de hafva
fäst, nya testamentet, sin psalm-
bok och sin Psaltaren, och skure
väl nybyggat. Läsa ofta bjuda
till att Electriska läsa om, ja
kunna de dock välles, ja de
vätt omvända seffer sin psalm.
Förstigt vägas förs. kemistiska läsa om
bildade läsa om, utlyfte bedömande
om det lilla i Allmänhetens läsa om
att trösta om bedrifva, att bry-
ga sin hand nalkad förordare till
besinnig. Demur på bedrifva
som vesheliga behöfva och söka
trösta om för nu för tiden, och
de som allvordigt känna ut behöf

af tro, äro, tyron! många.
under förmodas att, derest denna
afkastning skulle utgå efter stän-
ka eller spörmodighet hos oss eller
annas förjebell klypsqvinne, bid-
ket dock tillkänn vara till beforan-
der, desse i alla fall skulle finnas
tillräcklig tro, och hufvudsak
af Guds ord vilken kan finnas där, hos
förf. icke svårt, sådant att bifoga
flera tillfälle grundas, än följande.

En bodfärdig syndares tankar,
då han vaknar upp af synda-
somnen, och börjar hafva bekym-
mer om sin Sjal. Hvad skall
 jag göra, att jag måtte få evig-
 nerligt lif? Jag arme syndare
har ända hittills lefvat i säker-
het: jag har icke haft något
bekymmer om min sjal.
Jag är stadd på den treda
väg, som leder till den mör-
ka värld. Jag har icke annat,

huru nära jag står vid af-
grundens brädd. Jag har af-
spat denna världens fåfång-
liga ting, och fikat efter
rikedomer. Gud har jag icke
yökt: Hans ord har jag öfver-
gifvit och ringa aktat.

Finns det ännu någon nåd
för mig i himmelen eller
på jorden? Eller har Gud all-
deles öfvergifvit mig, såsom
jag öfvergifvit honom?
Skall han låta mig sjunka
i den mörka värld, derifrån
ingen återkommer? Ja, dit
törhända leder vägen för
sådana, som jag är; jag, som
har yolat mig själf i träckan
genom min otäckhet.

Jag har såsom ett vanar-
tadt barn, betalt Guds väl-
görelser med förakt, och
för mina misgörelser
har jag förtjent att lida e-
vigt straff och qual. men
Gud är nådig; Han handlar
icke så, som Syndare handla.
Hans brede varden stillas
snart, då människan med
ett ödmjukt och betfärdigt
hjärta flyr till hans faderli-
ga barmhertighet, och be-
der honom om förlåtelse
för sina synder. Derfor
vill jag stå up, och fly till
min himmelske fader, och
sjäga: Fader! jag har syn-

da i himmelen och för dig, och
är icke värd att kallas din
son, men gör mig såsom
en af dina legedrängar.
Jag har syndat och illa
gjort, men förbarma dig
öfver mig. Jag är fast elän-
dig worden, men tänk
icke på mina öfverträdel-
ser. Hjelp mig, ty jag för-
går i syndens afgrund.
Fräls mig, ty mitt hjerta
är bekländt, min själ
bärfvar, och mina kinder
förorka af gråt, då jag be-
tänker, huru mycket illa
jag har gjort, huru långt
jag är vilseförd, huru djupt
jag är sunken i synden.

O! min Gud; förkasta mig
icke, utan hjälpa mig för din
nåd och för ditt namns
Skull.

När Syndaren så kla-
gar i sin andeliga nöd,
begrater sina synder och
suckar för sig själv: då
 skall han slutligen få
hugvarelse. En röst ifrån
himmelen kommer: Tro
på Herren Jesum, så var
der du och ditt hus saligt.
Gråt icke, var vid godt
mod; dina synder förlä-
tas dig. Så talte Fräl-
saren för dem till dem, som
begrets sina synder; och

sjå talar han ännu i
dag till dem, som flyttis
honon, och anropa honon
om nåd.

Så gick då till honon
kära Kristus, som kan
frälja din själ, och be-
da göra ditt beklända
hjerter. Så till honon, som
latit sitt blod rinna, och gif-
vit sitt lif för dig, och dina
förhårdade barn, på det
han ifrån mörkret frälja
skulle; Så till honon, och be-
med ödmjukt hjerter: han skall
dig frälja, han skall dig hjälpa,
och gifva dig en glädje, som
intet öga sett, intet öra

ofett, intet öra hört, och
uti ingen människas
hjärta uppstigit är ameer

„Hälailattem Ristigasa ja satte
Mmatja kaskan” 1839

(Lukukirja Kisanannon kirjallisuus
warteri: Keskustelua

(Muistoksi Reinari Pauralle
P. miemen kkh: virkaan
27/12/1934 vihkiyaisissä
jätin Laastadunkeen
Kaasikirj. „Pharmacologie”
sekä kopussa arseita
Aarnoja Omistaa:

M. Merikallio
Stud. theol.